Obowiązkowy MPP: warunki i brak adnotacji na fakturze

Czwartek, 5 listopad 2026, 16:46, autor: Fakturowo.pl

Obowiązkowy mechanizm podzielonej płatności dotyczy zapłaty za towary lub usługi z załącznika nr 15 do ustawy o VAT, gdy kwota brutto całej faktury przekracza 15 000 zł, a nabywcą jest podatnik. Sprzedawca musi wtedy oznaczyć fakturę słowami „mechanizm podzielonej płatności”, a kupujący zastosować właściwy sposób zapłaty. Brak oznaczenia nie zwalnia nabywcy z obowiązku MPP. Wyjaśniamy zasady według stanu prawnego na 5 listopada 2026 r.



Kiedy zapłata w MPP jest obowiązkowa?

Obowiązek wynika z połączenia kilku warunków. Faktura musi dokumentować sprzedaż na rzecz podatnika, obejmować przynajmniej jeden towar lub jedną usługę wymienioną w załączniku nr 15 do ustawy o VAT, a jej należność ogółem musi przekraczać 15 000 zł brutto. Chodzi o sprzedaż z wykazanym VAT, a nie o fakturę dokumentującą sprzedaż zwolnioną z tego podatku. Zakup konsumencki nie podlega obowiązkowemu MPP.

Próg dotyczy całej faktury, nie tylko wartości pozycji objętych załącznikiem nr 15. Faktura na dokładnie 15 000 zł brutto nie przekracza progu. Jeżeli opiewa na 15 000,01 zł brutto, warunek kwotowy jest już spełniony. Sama wysoka wartość faktury nie wystarczy jednak do powstania obowiązku: musi na niej wystąpić również pozycja z załącznika.

Nabywca nie musi być czynnym podatnikiem VAT, aby podlegać temu obowiązkowi. Może nim być także przedsiębiorca korzystający ze zwolnienia z VAT, który kupuje na potrzeby działalności towary lub usługi objęte obowiązkowym MPP. Nie należy więc utożsamiać zakresu tej regulacji wyłącznie z transakcjami między dwoma czynnymi podatnikami VAT.

Jak sprawdzić, czy towar lub usługa są objęte obowiązkiem?

Załącznik nr 15 obejmuje określone grupy towarów i usług, między innymi wybrane wyroby stalowe, urządzenia elektroniczne, części do pojazdów, paliwa, odpady oraz usługi budowlane. To tylko przykładowe kategorie. Nie każda elektronika, część samochodowa ani usługa związana z nieruchomością automatycznie podlega obowiązkowemu MPP.

Decyduje zgodność konkretnego świadczenia z pozycją załącznika, w tym z klasyfikacją wskazaną w przepisach, a nie potoczna nazwa produktu na fakturze. Przy pozycji oznaczonej „ex” zakres jest węższy niż całe wskazane grupowanie. Trzeba zatem sprawdzić również opis ustawowy, a nie poprzestać na samym numerze klasyfikacji.

Przedsiębiorca powinien ustalić zasady klasyfikacji sprzedawanego asortymentu przed wystawianiem faktur. Jeśli niepewność dotyczy klasyfikacji towaru lub usługi na potrzeby VAT, instrumentem pozwalającym ją rozstrzygnąć jest wiążąca informacja stawkowa. WIS nie zastępuje jednak sprawdzenia wartości faktury ani statusu nabywcy, bo te przesłanki ocenia się odrębnie.

Czym różnią się obowiązek oznaczenia i obowiązek zapłaty?

Sprzedawca odpowiada za umieszczenie na fakturze dokładnych wyrazów „mechanizm podzielonej płatności”, gdy spełnione są ustawowe warunki. Sam skrót „MPP” nie zastępuje wymaganego oznaczenia. Nie trzeba natomiast ograniczać adnotacji do konkretnej pozycji faktury ani tworzyć osobnego dokumentu tylko dla towarów z załącznika nr 15.

Nabywca odpowiada za sposób uregulowania należności. Jego obowiązek wynika z ustawy, a nie z tego, czy sprzedawca prawidłowo opisał dokument. Faktura bez wymaganej adnotacji nadal może wymagać zapłaty w MPP. Z kolei oznaczenie umieszczone na fakturze, która nie spełnia ustawowych warunków, samo w sobie nie tworzy obowiązku stosowania tego mechanizmu.

Sytuacja	Praktyczny skutek

Faktura przekracza 15 000 zł brutto i zawiera pozycję z załącznika nr 15	Wymagana jest adnotacja, a zapłata za pozycję objętą załącznikiem podlega MPP.
Faktura wynosi dokładnie 15 000 zł brutto	Sam zakup pozycji z załącznika nr 15 nie powoduje obowiązkowego MPP.
Faktura przekracza 15 000 zł brutto, ale nie zawiera pozycji z załącznika nr 15	Obowiązkowy MPP nie występuje; przy spełnieniu warunków można zastosować go dobrowolnie.
Sprzedawca pominął wymaganą adnotację	Nabywca nadal musi rozpoznać obowiązek i właściwie zapłacić.

Jak zapłacić fakturę z pozycjami objętymi i nieobjętymi MPP?

Jeżeli faktura mieszana przekracza próg, obowiązkowy MPP obejmuje należność za towary lub usługi z załącznika nr 15. Pozostałą część można opłacić zwykłym przelewem. Dopuszczalne jest też opłacenie całej faktury w MPP, co ogranicza ryzyko błędnego rozdzielenia kwot.

Przykład: 5 listopada 2026 r. spółka kupuje towary za 24 600 zł brutto. Jedna pozycja należy do załącznika nr 15 i kosztuje 2 460 zł brutto, w tym 460 zł VAT. Pozostałe pozycje nie są objęte załącznikiem. Faktura wymaga adnotacji, ponieważ jej łączna wartość przekracza 15 000 zł. Spółka może zapłacić 2 460 zł komunikatem MPP, wskazując 460 zł VAT, a pozostałe 22 140 zł zwykłym przelewem. Może również objąć MPP całą należność.

Przelew MPP zleca się specjalnym komunikatem bankowym. Wskazuje się w nim między innymi kwotę brutto, kwotę VAT, numer faktury i numer identyfikacji podatkowej dostawcy. Bank kieruje odpowiednią część zapłaty na rachunek VAT sprzedawcy. Nie polega to na samodzielnym wykonaniu dwóch zwykłych przelewów ani na wpisaniu słów „podzielona płatność” w tytule standardowego przelewu.

Dzielenie płatności na raty poniżej 15 000 zł nie usuwa obowiązku wynikającego z faktury przekraczającej próg. Mechanizm obejmuje także płatności zaliczkowe, jeżeli dotyczą zakupu objętego obowiązkowym MPP. Przy takiej wpłacie w miejscu numeru faktury w komunikacie wskazuje się wyraz „zaliczka”.

Co powinien zrobić sprzedawca, który zapomniał o adnotacji?

Sprzedawca powinien wystawić fakturę korygującą, która uzupełni wymagane oznaczenie. Warto jednocześnie przekazać nabywcy informację o błędzie i obowiązku właściwej zapłaty. Sama korekta treści dokumentu nie zmienia jednak sposobu wykonania wcześniejszego przelewu i nie zastępuje MPP.

Za wystawienie faktury bez wymaganego oznaczenia ustawa o VAT przewiduje dodatkowe zobowiązanie podatkowe w wysokości 30% VAT przypadającego na towary lub usługi z załącznika nr 15 wykazane na tej fakturze. Nie jest to automatycznie 30% całego VAT z faktury mieszanej. W opisanym przykładzie podstawą obliczenia sankcji byłoby 460 zł, a nie podatek od wszystkich zakupionych towarów.

Przepisy przewidują istotne wyłączenie: dodatkowego zobowiązania za brak adnotacji nie ustala się, jeżeli nabywca zapłacił w MPP kwotę odpowiadającą VAT przypadającemu na pozycje z załącznika nr 15. Prawidłowa zapłata przez klienta ma więc znaczenie również dla sprzedawcy. Nie zwalnia go jednak z obowiązku poprawnego wystawienia dokumentu.

Wobec osoby fizycznej, która za ten sam czyn ponosi odpowiedzialność za wykroczenie skarbowe albo przestępstwo skarbowe, nie ustala się tego dodatkowego zobowiązania. Nie oznacza to braku odpowiedzialności, lecz wyłączenie równoległego stosowania wskazanej sankcji administracyjnej w ustawowo określonej sytuacji.

Jakie skutki ponosi nabywca płacący zwykłym przelewem?

Naruszenie obowiązku MPP może skutkować dodatkowym zobowiązaniem w VAT również po stronie kupującego. Wynosi ono 30% podatku przypadającego na nabyte towary lub usługi z załącznika nr 15 wykazane na fakturze, której dotyczy płatność. Brak adnotacji na dokumencie nie stanowi samodzielnej ochrony przed tą konsekwencją.

Dodatkowego zobowiązania dla nabywcy nie stosuje się, jeżeli dostawca lub usługodawca rozliczył całą kwotę podatku wynikającą z faktury opłaconej z naruszeniem obowiązku. Ustawa przewiduje także wyłączenie dotyczące osób fizycznych ponoszących za ten sam czyn odpowiedzialność karną skarbową. Nie należy jednak traktować tych wyjątków jako zgody na zwykły przelew: zapłata z pominięciem obowiązkowego MPP może rodzić odpowiedzialność karną skarbową.

Sam brak oznaczenia MPP na fakturze nie pozbawia nabywcy prawa do odliczenia VAT. Również naruszenie sposobu zapłaty nie jest odrębną, automatyczną przesłanką utraty odliczenia. Prawo to nadal trzeba oceniać według właściwych warunków odliczenia, w szczególności związku zakupu z działalnością opodatkowaną oraz ustawowych wyłączeń.

Czy brak MPP wpływa na koszty w PIT i CIT?

Przepisy o kosztach podatkowych trzeba odróżnić od sankcji w VAT. Wyłączenie kosztu z powodu pominięcia MPP

dotyczy płatności dokonanej mimo umieszczenia na fakturze wyrazów „mechanizm podzielonej płatności”, jeżeli obowiązek takiej zapłaty wynikał z przepisów o VAT. Istotne są więc zarówno rzeczywisty obowiązek, jak i wymagane oznaczenie dokumentu.

Jeżeli sprzedawca nie umieścił adnotacji, samo pominięcie MPP nie uruchamia tego konkretnego wyłączenia kosztowego. Nie znosi to jednak obowiązku nabywcy na gruncie VAT ani ewentualnych innych ograniczeń kosztowych, na przykład związanych z zapłatą gotówką. Przy fakturze mieszanej ograniczenie związane z MPP dotyczy części płatności, która powinna zostać objęta tym mechanizmem, a nie automatycznie wszystkich pozycji.

Jeśli wydatek został już zaliczony do kosztów, a następnie zapłacono za niego z naruszeniem warunków tej regulacji, konieczne jest odpowiednie zmniejszenie kosztów albo zwiększenie przychodów w miesiącu dokonania takiej płatności. Sam fakt, że zakup rzeczywiście służy działalności, nie usuwa tego skutku.

Co sprawdzić przed zatwierdzeniem przelewu?

Kontrolę warto oprzeć na trzech danych: wartości brutto całej faktury, klasyfikacji zakupionych pozycji oraz tym, czy zakup jest dokonywany przez podatnika. Dopiero później należy porównać wynik z oznaczeniem dokumentu. Dzięki temu przeoczona adnotacja nie przeniesie się automatycznie na błędną płatność.

Przy obowiązkowym MPP zapłata kartą lub gotówką nie zastępuje komunikatu podzielonej płatności. Odrębnym przypadkiem jest potrącenie wierzytelności: obowiązku MPP nie stosuje się w zakresie, w jakim kwoty są potrącane. Jeżeli po potrąceniu pozostaje należność do zapłaty, trzeba sprawdzić obowiązek MPP dla rozliczanej pozostałości.

Po wykryciu zwykłego przelewu zamiast wymaganego MPP nie wystarczy dopisać adnotacji do faktury lub zmienić opisu operacji w księgach. Trzeba ustalić z kontrahentem sposób skorygowania rozliczenia, na przykład przez zwrot błędnej wpłaty i ponowną zapłatę właściwym komunikatem, oraz zachować dokumenty obu operacji. Usunięcie błędu płatniczego nie oznacza samo przez się, że każda możliwa konsekwencja wcześniejszego naruszenia zostaje automatycznie uchylona.

Tagi: mechanizm podzielonej płatności, obowiązkowy mpp, brak adnotacji mpp, split payment, załącznik nr 15, sankcje vat, koszty podatkowe